

Lautakunta-aloite: Joukkoliikenteen alennustodistuskäytännön yhtenäistäminen kaikille opiskelijoille

Turun seudun joukkoliikenne Föli toteaa sivuillaan opiskelija-alennuksista seuraavasti:
“Opiskelijan korttivaihtoehdot ovat arvo-, kausi- ja tuplakortti. Alennus myönnetään Turussa, Kaarinassa, Raisiossa, Naantalissa, Liedossa tai Ruskolla henkikirjoilla oleville tai näissä kunnissa asuville 20–30-vuotiaille opiskelijoille. Yli 31-vuotiaat voivat saada alennuksen, mikäli he saavat Kelan opintotukea. Alennus on voimassa pääsääntöisesti oppilaitoksen syyslukukauden alusta seuraavan vuoden syyskuun loppuun.”

Käytännössä alennusoikeuden lunastaminen tapahtuu toimittamalla lukuvuosittain Fölin palvelutoimistoon voimassa oleva opiskelijakortti tai korkeakoululta saatu läsnäolotodistus. Kuitenkin yli 30-vuotiaat opiskelijat joutuvat toimittamaan tämän lisäksi todistuksen siitä, että ovat oikeutettuja KELAn maksamaan opintotukeen.

Käytäntöön on ollut aikanaan useita perusteluja, jotka ovat kuitenkin korkeakoulujen uudistusten myötä vanhentuneet. Vuoden 2014 jälkeen **sekä opiskelijoiden toimeentulossa että opiskeluajoissa on tapahtunut paljon muutoksia, joiden vuoksi tuen rajaaminen pelkästään iän perusteella ei ole enää tarkoituksenmukaista.**

Yksi tärkeä perustelu on ollut estää opiskelijastatuksen hyväksikäyttö muilta kuin aktiiviopiskelijoilta, jotka sitä taloudellisista syistä tarvitsevat. Vuonna 2010 päätetty opintoaikojen rajaaminen on kuitenkin poistanut mahdollisuuden niin kutsuttuihin ikuisuusopiskelijoihin, ja tänä päivänä hyvin harva läsnäoleva opiskelija on aloittanut ennen vuotta 2005 ja nauttii siten vielä rajoittamatonta opiskeluoikeutta. Kaikki Turun korkeakoulut käyttävät tällä hetkellä passiivirekisteriä, jonka johdosta vain läsnäolevaksi ilmoittautuneet eli aktiiviopiskelijat ovat oikeutettuja opiskelijan statukseen ja etuihin.

Ikäperustaisen rajan tarkoituksenmukaisuutta on aikoinaan perusteltu myös sillä, että se koskee vain muutamia satoja opiskelijoista. Todellisuudessa kuitenkin **lähes 7000 Turun alueella asuvista perustutkinto-opiskelijoista pelkästään kolmessa suurimmassa korkeakoulussa on yli 30-vuotiaita** (tiedot vuodelta 2017: TYY, ÅAS ja TUO). Tällä hetkellä lunastettuja opiskelijakortteja on yli 11 700 kappaletta, joista noin 700 31 vuotta täyttäneillä käyttäjillä. Joukkoliikennettä käyttää ensisijaisena kulkumuotona 14% Turun alueen opiskelijoista, mutta yli 90% tuntee Fölin palvelut (Opiskelijoiden kunnallispoliittinen kysely, Ryhmä 40 000 2016). **Vaikeuttamalla kortin hankkimista menetämme siis myös potentiaalisia asiakkaita Fölitä.**

Lisäksi opintotuen käytettävissä olevien kuukausien määrää on rajoitettu vuoden 2014 jälkeen useaan otteeseen, ja samoin opintorahan määrää on leikattu erityisesti vuoden 2016 päätöksen jälkeen. Tämän vuoksi opiskelijoiden lainanotto ja työssäkäynti on kasvanut, ja erityisesti opintojen loppuvaiheessa opintojen rahoittaminen muulla kuin opintorahalla on yleistä. Opiskelijoiden toimeentuloa koskevassa tutkimuksessa (OTUS, 2015) **30% loppuvaiheen opiskelijoista ja 23% yli 30-vuotiaista ilmoittaa opintotukikuukausiensa**

loppuneen jo, ja Opiskelijabarometrissa (OTUS, 2016) yhteensä 18% kertoo tukikuukausien riittämättömyyden tai muun toimeentulohaasteen aiheuttaneen opintojen viivästymistä.

Lisäksi on vielä huomioitava, että samalla myös täydentävä opiskelu työuran keskellä tai ohella on yleistynyt. Täydennysopiskelua tai opintojen loppuun saattamista myöhemmällä iällä rahoitetaan opintotuen sijaan usein työttömyystuilla, säästöillä tai osa-aikaisella työllä. Koska riski hetkellisesti matalammasta toimeentulosta on jo valmiiksi opiskelijalla itsellään, ei kannusteita aikuisopiskelun aloittamiseen ole syytä laskea entisestään poistamalla mahdollisuus edullisempaan joukkoliikenteeseen muodollisen opintotukipäätöksen puuttumisen takia.

Näihin syihin vedoten allekirjoittaneet Turun seudun joukkoliikennelautakunnan jäsenet esittävät, että joukkoliikenteen opiskelija-alennusten myöntämisessä siirrytään kohtelemaan aktiivisia opiskelijoita yhdenvertaisesti iästä riippumatta ja vaaditaan kaikilta ainoastaan läsnäolotodistus turkulaisessa korkeakoulussa.

Turussa 22.8.2018

Riina Lumme, vihreät, Turku

Muut allekirjoittajat:

JUKKA MÄKELÄ

MALLA RANNIKKO-LAINE

MATTI NAASVASALO

EERO VÄINÖ

TAIMI PÄSÄNEN

HANS EKROTH

JARI LEHTOLA

ANU PERHO